

Treating Trauma in Psychosis

Over trauma gesproken

Berber v.d. Vleugel & David v.d. Berg

13-3-2015 Oranjewoud

Disclosure

(potentiële) belangenverstremgeling	geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	geen
<ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld• Honorarium of andere (financiële) vergoeding• Aandeelhouder• Andere relatie, namelijk ...	geen

inhoud

- uitvragen van trauma
- reageren op onthulling van trauma
- hoe verder

demonstratie

- hoe denk je dat P. zich voelt?
- hoe denk je dat P. reageert?

UITVRAGEN TRAUMA

-model | interview

HUIDIGE INVLOED TRAUMA BEPALEN
bepaling invloed trauma (BIT)

SCREENEN OP PTSS
trauma screening questionnaire (TSQ)

PSYCHOLOGISCHE CASUS
FORMULERING
www.gedachtenuitpluizen.nl

overige ter zake kundige
professionals, bv:
medische professionals
maatschappelijk werk
huiselijk geweld steunpunt
bureau jeugdzorg
verslavingszorg

KLINISCH INTERVIEW PTSS
clinician administered PTSD scale (CAPS)

COGNITIEVE
GEDRAGSTHERAPIE
www.gedachtenuitpluizen.nl

EXPOSURE of EMDR
www.ttip.nl

- begin met een korte normaliserende opmerking
- vertrouwelijkheid gesprek benadrukken maar ook de grenzen hieraan
- patiënt vertellen wat er gebeurt met de informatie die hij/zij verstrekt
- mogelijkheden voor behandeling noemen

1. trechtermodel

- Van algemeen naar specifiek:
 - *Kun je me vertellen hoe je jeugd was?*
 - *Wat was het beste uit je jeugd en wat het slechtste?*
 - En meer specifiek:
Heeft een ouder of andere volwassene je ooit pijn gedaan of zodanig gestraft dat je verwondingen hebt opgelopen? (fysiek misbruik)

- Fysieke mishandeling: *Heeft een ouder of andere volwassene u ooit pijn gedaan of gestraft op zo'n manier dat u er blauwe plekken of verwondingen aan overhield of dat u vreesde voor uw leven?*
- Seksueel misbruik: *Heeft iemand ooit seksuele handelingen bij/met u verricht waarbij u zich als kind ongemakkelijk hebt gevoeld?*
- Verwaarlozing: *Heeft u op belangrijke momenten in uw jeugd of in zijn algemeenheid liefde en steun gemist?*
- Psychische mishandeling: *Heeft een ouder u ooit bedreigd, uitgescholden, bang gemaakt, wreed gestraft of beledigd toen u klein was?*
- Overige trauma's: *Heeft u ooit ernstige rampen of een ongeluk meegemaakt?*

tips bij uitvragen trauma

- ga niet in op allerlei details mbt trauma
- geef alleen aan dat er later op terug gekomen zal worden
- stel je vragen objectief en niet suggestief
- benadruk dat het “gewone” vragen zijn als je iemands voorgeschiedenis bespreekt

hoe reageer je op trauma?

- niet:
 - *Wat erg zeg!*
 - *Zo, jij hebt veel meegemaakt zeg*
 - *Ongelooflijk zeg!*
 - *Verschrikkelijk*
- wel:
 - *Het spijt me dat je dat hebt meegemaakt*
 - *Ik kan me voorstellen dat je daar last van hebt/dat het voor jou erg is*

hoe reageer je op trauma?

blijf kalm, reageer professioneel en empathisch

- goed dat je dit vertelt
- niet direct alle details uitvragen!
- hoe is het voor je om dit te bespreken?
- eerder aan iemand verteld?
- voortgaande traumatisering?
- relatie met klachten / functioneren?

voorbeeld

De volgende vraag stellen we aan iedereen, omdat we weten dat het voor mensen heel lastig is om er zelf over te beginnen. Maar het kan wel belangrijk zijn, en misschien heeft het wel met uw klachten te maken.

voorbeeld

- *Ben jij weleens ... ?*

voorbeeld

- *Ben jij weleens jarig?*

voorbeeld

zo ja:

- *U hoeft me nu niet alle details te vertellen van uw verjaardagen, maar kunt u me misschien globaal vertellen hoe u ze meestal viert?*
- *Heeft u dit weleens eerder aan iemand verteld?*

voorbeeld

dus **niet**:

- *Kun je met meer details een verjaardag beschrijven die je speciaal is bijgebleven? Of: wat gebeurde er precies?*

Als patiënt zelf details vertelt, afkappen:

- *Dat is nu niet nodig mevrouw, het is voldoende als u het globaal vertelt.*

voorbeeld

- *Verjaardag algemeen* is voldoende voor diagnostiek en indicatiestelling
- *Wat gebeurde er precies?* is belangrijk in psychotherapeutische behandeling

2. screening ptss

- *Heeft u last van de herinneringen aan uw verjaardag? Heeft u bijvoorbeeld flashbacks of nachtmerries?*

TSQ

Vragen over het meegemaakt hebben van traumatische gebeurtenissen¹

Trauma Screening Questionnaire, Brewin e.a., 2002²
Vertaling door M. Olff, 2005
Screenen op Trauma Vragenlijst, Dekkers e.a., 2010³

Naam :

Datum :/...../.....

Vraag 1.

Heeft u ooit in uw leven gebeurtenissen meegemaakt, of bent u direct getuige geweest van gebeurtenissen, die u heel erg beangstigend, levensbedreigend, overweldigend of schokkend vond? *(kruis aan wat op u van toepassing is)*

Nee *(U hoeft de resterende vragen niet in te vullen, lever uw formulier in)*

Ja *(Ga verder met vraag 2)*

|

Vraag 2.

Wat voor soort schokkende ervaring(en) heeft u meegemaakt? (kruis aan wat op u van toepassing is; u mag meerdere antwoorden aankruisen, maar beperk u tot 1 kruisje per regel)

	<i>Ja, één schokkende ervaring</i>	<i>Ja, meer dan één schokkende ervaring</i>	<i>Nee</i>
<i>Seksuele handelingen tegen uw zin</i>			
<i>Lichamelijke mishandeling</i>			
<i>Psychische / emotionele mishandeling</i>			
<i>Een psychotische episode</i>			
<i>Langdurige verwaarlozing</i>			
<i>Meemaken van een ramp, oorlog of ongeval</i>			

Vraag 3.

Uw huidige reacties op de traumatische gebeurtenis.

Lees onderstaande mogelijke reacties op een traumatische gebeurtenis door. Onderstaande uitspraken gaan over uw persoonlijke reactie op de traumatische gebeurtenis. Wilt u aangeven (met Ja of Nee) of u in de afgelopen week **tenminste twee keer** onderstaande ervaringen heeft gehad.

		JA 2x/week of meer	NEE
1	Verontrustende gedachten of herinneringen aan de gebeurtenis, die in uw hoofd opkomen tegen uw wil in		
2	Verontrustende dromen over de gebeurtenis		
3	U gedragen of u voelen alsof de gebeurtenis opnieuw plaats vindt		
4	Van streek raken door dingen die u aan de gebeurtenis herinneren		
5	Lichamelijke reacties (zoals snelle hartslag, steen in de maag, zweten, duizeligheid) wanneer u herinnerd wordt aan de gebeurtenis		
6	Moeilijk in slaap kunnen komen of te vroeg wakker worden		
7	Geïrriteerdheid of woedeaanvallen		
8	Moeite hebben met concentreren		
9	Verhoogd bewustzijn van mogelijke gevaren voor uzelf en anderen		
10	Gespannen zijn of schrikken van iets onverwachts		

3. trauma invloed

Heeft u het idee dat uw ervaringen met verjaardagen en uw klachten samenhangen?

- Bepalen Invloed Trauma (BIT)

oefening

wat als trauma wordt 'ontkend'?

- in geen geval druk uitoefenen
- geef ruimte er op een later tijdstip op terug te komen
- laat weten dat pt kan rekenen op ondersteuning
- maak aantekening in dossier zodat het niet vergeten wordt
- als je trauma niet bevraagt op een bepaald moment, leg dan vast wie wanneer dit wel zal doen

take home messages

- wees 'traumasensitief'
- vraag **actief** naar traumatische ervaringen
- praten over trauma's leidt niet tot psychose, opname, suïcide, automutilatie etc.
- reageer professioneel
- neem trauma en gevolgen er van mee in beschrijvende diagnose en behandelplan en verwijs door!

dank voor je aandacht!

Treating Trauma in Psychosis

www.ttip.nl

Met dank aan

Agnes van Minnen, Petra Bervoets en Paul de Bont

